

അല്ലാഹു ഉക്കാമുശ്രിക്കുകളുടെ വീക്ഷണത്തിൽ

മക്കയിലെ മുഴുവൻ മുശ്രിക്കുകളും അല്ലാഹു വിനെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നത് ഒരേ രീതിയിലായിരുന്നു എന്നു പറയാൻ സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ ഭൂരി പക്ഷത്തിന്റെയും വീക്ഷണം യോജിക്കുന്ന തായി നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയും. പ്രസ്തുത വീക്ഷണം

നമുക്ക് താഴെപറയും വിധം മനസ്സിലാക്കാം.

1- അല്ലാഹുവിന്റെ ദിവ്യത്വം അവർ അംഗീകരിച്ചിരുന്നു.

“നിശ്വയം (മക്കയിലെ) അവിശാസികൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ദിവ്യത്വം അംഗീകരിക്കുന്നവരായിരുന്നു.” (റാസി)¹

ബഹുഭേദവിശാസികൾ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അവനെ കുടാതെ ഒന്നിനേയും ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുമായിരുന്നില്ല. (നഫ് ത്ത്-35)²

2- എല്ലാ വസ്തുകളുടെയും സ്വഷ്ടാവ് അല്ലാഹുവാണെന്ന് അവർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

സൃഷ്ടിക്ക്രമപ്രകാശന മുഴുവൻ വസ്തു തൈയും - അടിസ്ഥാന വസ്തുകളാകട്ടെ അവയുടെ ശാഖകളാകട്ടെ - സൃഷ്ടിച്ചത് അവൻ (അല്ലാഹു)ആണെന്ന് അവർ (മുശ്രിക്കുകൾ) സമ്മതിക്കുന്നു (റൂഹുൽബയാൻ 2-99)³

കാരണം ധർമ്മം സ്വഷ്ടാവ് അല്ലാഹുവാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവരായിരുന്നു അവർ -മുശ്രിക്കുകൾ (ബുർത്തുബി 4-217)⁴

നിശ്വയം കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നവൻ അല്ലാഹുവാണെന്ന് അവർ(മുശ്രിക്കുകൾ) സമ്മതിക്കുന്നു (ബാസിൻ 3-188).⁵

3 - എല്ലാ കഴിവുകളുടെയും ഉടമ അല്ലാഹുവാണെന്ന് അവർ അംഗീകരിച്ചിരുന്നു.

നിശ്വയം, തന്ത്രജ്ഞാനിയും, സർവ്വജ്ഞതയും, സർവ്വശക്തന്മായ ഒരു ആരാധ്യമാണ്

ഉണ്ടാവലിനെ മുൻറിക്കുകൾ അംഗീകരിച്ചിരുന്നു. അത് ഭൂതപക്ഷം സൃഷ്ടികളും യോജിക്കുന്ന സംഗതിയാണ് (വാസിൻ 6-72).⁶

നിശ്വയം ഈ മുൻകുകൾ സർവ്വശക്തനും സർവ്വജ്ഞനാനിയും തന്റെജനനും കരുണാനിയി യുമായ ഒരു ആരാധ്യത്വം അംഗീകരിച്ചിരുന്നു. അവർക്കിടയിൽ ആവിഷയത്തിൽത്തർക്കമീല്ല (റാസി 26-282).⁷

ഇവ്വനു അബ്ദാസ് (റ) പിൽ നിന്നും നിവേദനം: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: മകാ മുൻറിക്കുകൾ (തൽബിയത്ര ചൊല്ലുമ്പോൾ) ഇപ്പകാരം പറായാറുണ്ടായിരുന്നു. നിരേ വിളിക്കു എങ്ങൾ ഉത്തരം നൽകുന്നു (അബ്ദാഹുവോ) നിന്നക്കു പങ്കുകാരില്ല. ഒരുപങ്കുകാരനോഴികെ, അവ നെയും അവൻ ഉടമപ്പെടുത്തിയതിനെയും നീ ഉടമപ്പെടുത്തുന്നു (റാസി 18- 224)⁸

അവൻ (അബ്ദാഹു) അവരുടെ (മുൻറിക്കുകളുടെ) അടുക്കൽ റബ്യൂകളുടെ റബ്ദാം. അവരുടെ ദൈവങ്ങൾ അബ്ദാഹുവിന്റെ അടുക്കൽ ശുപാർശകൾ മാത്രമാണ് (ബൈദാവി 1-179).⁹

ഇവിടെ ‘റബ്യൂകളുടെ റബ്ദ്’ എന്നു പറിഞ്ഞ തിൽ നിന്നും ധമാർമ്മ രക്ഷിതാവ് അബ്ദാഹുമാ ത്രേമാണെന്ന വിശാസമാണ് മകാമുൻറിക്കുകൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നതെന്നും അബ്ദാഹുവിനെ കുറിച്ച് റബ്ദ് എന്നു പറയുമ്പോഴുള്ളത് അർപ്പമല്ല മറ്റു ദൈവങ്ങളെ കുറിച്ച് ആ പദം പറയുമ്പോൾ അവൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത് എന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. അബ്ദാഹുവോശിക്കെയുള്ളത് റബ്യൂകളെന്നും സ്വയം പര്യാപ്തരല്ല, അവർക്കുണ്ടെന്നും മുൻറിക്കുകൾ സകൽപ്പിക്കുന്ന എല്ലാ കഴിവുകളും സഭാവങ്ങളും അബ്ദാഹു അവർക്ക് നൽകിയതും, എപ്പോഴും അവൻറെ ഉടമസ്ഥത തിൽത്തെന്നിലെ നിൽക്കുന്നവയുമാണ്. അങ്ങിനെയെല്ലായിരുന്നവുകിൽ മുൻറിക്കുകൾക്ക് വേണ്ടതെന്നോ അത് നിൽക്കുന്ന ചെയ്തു കൊടുക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്യുക. അത് ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ അവൻ

അബ്ദാഹുവിനോട് ശുപാർശ ചെയ്യുകയായിരുന്നില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ പ്രധാനമന്ത്രിയും മറ്റുമന്ത്രിമാരും തമിലുള്ള ബന്ധമാണ് അബ്ദാഹുവും മറ്റു ദൈവങ്ങളും തമിലുണ്ടായിരുന്നത്. മന്ത്രിമാർക്ക് വകുപ്പുകൾ നൽകാനും അവരിൽനിന്നും അവ ഏടുത്തുകളയാനും പ്രധാനമന്ത്രിക്കാണല്ലോ അധികാരം. അതുപോലെ റബ്യൂകൾക്ക് കഴിവുകൾ നൽകാനും അവ ഏടുത്തുകളയാനുമുള്ളത് അവകാശം അബ്ദാഹുവിനാണെന്ന് അവർ വിശദിച്ചിരുന്നു.

ഈമാം റാസി (റ) പറയുന്നത് കാണുക:

നീയറിയുക, ഒരു കൂട്ടം ബിംബാരാധകർ പറഞ്ഞു: ഈ ബിംബങ്ങൾ ലോകത്തെ സൃഷ്ടിചുവർ എന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ളത് ലോകത്തിന്റെ ദൈവങ്ങളാണെന്ന് എങ്ങൻപറയുന്നില്ല. പക്ഷേ ദൈവമെന്ന പേര് അവക്കു എങ്ങൻപറയുന്നതും അവരെ ബഹുമാനിക്കുന്നതും, അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ അബ്ദാഹു എങ്ങനേക്കും കൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന എങ്ങനേക്കും വിശാസത്താലാണ് (റാസി 18- 142)¹⁰

നോക്കു, ഈ മുൻറിക്കുകളുടെ വിശാസപ്രകാരം അവർ അബ്ദാഹുവിനെ അനുസരിക്കുന്ന മാത്രമാണ് ചെയ്യുന്നത്. ബിംബങ്ങളെ നേർക്കുന്നതോടൊപ്പം അവയിൽ നിന്നും അവയുടെത്തൊത്തുമായ സഹായങ്ങൾതേടുകയോ അല്ല.

4- അബ്ദാഹുവിന്റെ സാമീപ്യം പരമാവധി നേടിയെടുക്കുക എന്നതായിരുന്നു ബിംബാരാധ നയിലുടെ അവർ ലക്ഷ്യം വെച്ചിരുന്നത്.

അബ്ദാഹുവിലേക്ക് എങ്ങനേക്കും അടുപ്പിക്കാൻ വേണ്ടിയല്ലാതെ എങ്ങൻപറയുന്നത് അവർക്ക് (ബിംബങ്ങൾക്ക്) ആരാധനയർപ്പിക്കുന്നില്ല (സുമർ- 3).¹¹

അവർക്കുള്ള സഹായത്തിലും അവരുടെ ഭക്ഷണത്തിലും ഭയതിക കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും അവരെ ബാധിക്കുന്നവയിലും (അവരോടൊപ്പം നിൽക്കാൻ) അബ്ദാഹുവിനോട് ശുപാർശ ചെയ്യാൻവേണ്ടി (ഇവ്വനു കസീർ4- 46).¹²

ആരാധ്യരാവാൻ അവഗ്യം വേണ്ട യോഗ്യതകൾ ഇല്ലാത്തവരേയാണ് മകാമുൻറിക്കുകൾ ആരാധ്യർ എന്ന് വിശ്വേഷിപ്പിച്ചിരുന്നത്. സൃഷ്ടി സംഹാരത്തിനും പരിപാലനത്തിനും തങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾക്ക് കഴിവുണ്ടെന്ന് ഭൂതികക്ഷം മുൻറിക്കുകളും വിശാസിച്ചിരുന്നില്ല. ആകയാൽ അവരുടെ വിശാസം ബുദ്ധിഗുണവും, നിർമ്മതകവുമാണെന്ന് പലാലട്ടങ്ങളിലായി അബ്ദാഹു അവരെ ഉണ്ടത്തിക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്.

ബിംബങ്ങളെ ആരാധിക്കുന്നവരുടെ വാക്കിന്റെ ചുരുക്കം ഇതാണ്: നിശ്ചയം വലിയ ദൈവം മനുഷ്യനു ആരാധനയർപ്പിക്കാവുന്ന തില്യും മീതയാണ്. അതിനാൽ യോജിച്ചത് മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിൽക്കേ അടിമകളിൽപ്പെട്ട നക്ഷത്രങ്ങൾ, ആകാശാന്തമാകൾ പോലുള്ളവയെ ആരാധിക്കുന്നതിൽ ജോലിയാ വുകയും, ശ്രേഷ്ഠം അവ വലിയ ദൈവത്തിനു ആ രാധനയർപ്പിക്കണ്ട് കൊണ്ട് ജോലിയാവലുമാണ് (രാസി 26-211).¹³

5- തമാർത്ത രൂഖുബിയുത്ത് അല്ലാഹു എന്നു മാത്രമാണെന്ന് അവർ വിശദിച്ചിരുന്നു.

നബിയെ പറയുക, ആകാശത്തുനിന്നും ഭൂമിയിൽനിന്നും നിങ്ങൾക്ക് ഉപജീവനം നൽകുന്നത് ആരാണ്? അതെല്ലാകിൽ കേൾവിയും കാച്ചപകളും ഉടമപ്പെട്ടതുനുത് ആരാണ്? നിർജ്ജീവ വസ്തുവിൽനിന്നു ജീവ നുള്ള വസ്തുവിനെ പുറപ്പെട്ടവിക്കുന്നവനും, ജീവനുള്ള വസ്തുവിൽനിന്നും നിർജ്ജീവ വസ്തുവിനെ പുറപ്പെട്ടവിക്കുന്നവനും ആരാണ്? കാരും നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും ആരാണ്? അപോൾ അവർ പറയും അല്ലാഹു എന്ന് (യുനുസ് - 31).¹⁴

ഇവിടെ മുർശിക്കുകൾ അല്ലാഹു എന്നു പറഞ്ഞത് ആത്മാർത്ഥതയോടു കൂടിയായിരുന്നുവോ? മറുപടി അല്ലാഹു തന്നെ പറയട്ട, എന്നാൽ (നിങ്ങൾപറഞ്ഞ) ആ അല്ലാഹുവാണ് നിങ്ങളുടെ ധമാർത്ത റബ്ബ്. എന്നാൽ, ധമാർത്ഥമായതിന്നുറിം ചിരകേണ്ട ലാതെ എന്നാണുള്ളത്? അപോൾ എങ്ങനെയാണു നിങ്ങൾ (ധമാർത്ത മായതിനെന്നതാട്ട്) തിരിക്കപ്പെടുന്നത്? (യുനുസ് -32).¹⁵

ഈമാം ഇബ്നു കസീർ (g) പറയുന്നത് കാണുക

എല്ലാറ്റിനേയും സൃഷ്ടിച്ചവനും, എല്ലാ റില്യും കൈകൊരും നടത്തുന്നവനും അല്ലാഹു വാണെന്ന് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയ സ്ഥിതിയിൽ അവെന്ന വിട്ട് മറ്റുള്ളതിനെ ആരാധിക്കുന്നതിലേ കു നിങ്ങളെ തിരിച്ചുകളയുന്നത് എങ്ങനെയാണ്? (ഇബ്നു കസീർ 2- 417).¹⁶

മുർശിക്കുകൾ സമ്മതിച്ച അല്ലാഹു മുസ്ലിംകൾ വിശദിക്കുന്ന അല്ലാഹു തന്നെ യായിരുന്നുവോ?

ആണെന്നാണ് അല്ലാഹു പറയുന്നത്.

എന്നാൽ (നിങ്ങൾപറഞ്ഞ) ആ അല്ലാഹുവാണ് നിങ്ങളുടെ ധമാർത്ത റബ്ബ്.¹⁷

അല്ലാഹു റഫ്പൂൽ അർബാബ് ആണെന്നു മുർശിക്കുകളുടെ വിശദാസത്തെ നാം മുന്ന് വിശ-

ദീകരിച്ചത് ഇവിടെ ചേർത്ത് വായിക്കുക.

പരബ്രഹ്മജ്ഞാനക്കുള്ള മുർശിക്കുകളുടെ കാച്ചപ്പോട്

1 - അല്ലാഹു വിനെ കുടാതെ മുശ്രിക്കുകൾ ആരാധിച്ചിരുന്ന ഇതര ദൈവങ്ങൾ അല്ലാഹുവിൽക്കും സൃഷ്ടികളും, നോമിനികളുമാണെന്ന് അവർ വിശദിച്ചിരുന്നു.

നിയറിയുക, ഒരു കുടം ബിംബാരാധകൾ പറഞ്ഞു: ഈ ബിംബങ്ങൾ ലോകത്തെ സൃഷ്ടി ചുവർ എന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ളലോകത്തിന്റെ ദൈവങ്ങളാണെന്ന് തങ്ങൾ പറയുന്നില്ല. പക്ഷേ ദൈവമെന്ന പേര് അവക്കു തങ്ങൾക്ക് പറ യുന്നതും അവയെ ആരാധിക്കുന്നതും അവയെ പാഹുമാനിക്കുന്നതും, അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ അല്ലാഹു തങ്ങളോട് കൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന തങ്ങളുടെ വിശ്വാസത്താല്ലാണ് (രാസി 18- 142).¹⁸

ഇപ്പോൾക്കാരെ സൃഷ്ടിച്ചത് അല്ലാഹുവാണെന്ന് മുർശിക്കുകളുടെ (മുഴുവൻ) വിഭാഗങ്ങളും ഒത്തു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് നാം പറഞ്ഞത്തോളം സഹിരപ്പെട്ടു (രാസി 13-12).¹⁹

2- തങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾ ഒന്നിലും സ്വയം പര്യാപ്തരാബേന്ന് അവർ വിശദിച്ചിരുന്നു.

ഈബ്രാഹിം നബി (അ) ബിംബാരാധകരായ തന്റെ ജനത്തോൾക്കു ഇപ്രകാരം ചോദിക്കുന്നു: നിങ്ങൾ വിളിക്കുന്നോൾ അവർ കേൾക്കുമോ? അല്ലാക്കിൽ നിങ്ങൾക്ക് അവ ഉപകാരം ചെയ്യുകയോ, ഉപദാനമേൽപ്പിക്കയോ ചെയ്യുമോ?

അവർ പറഞ്ഞു: “പക്ഷേ തങ്ങളുടെ പിതാകൾ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് (ബിംബാരാധന നടത്തുന്നത്) തങ്ങൾ കണ്ണു (ശുശ്രാരാം-74).²⁰

ഈ സുക്തം വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഇമാം ഇബ്നു കസീർ (g) പറയുന്നു:

“ഉദേശ്യം മെൽപരിയപ്പെട്ടവയിൽ ഒന്നും ബിംബങ്ങൾ ചെയ്യുകയില്ലെന്ന് അവർ സമ്മതിക്കുന്നു. പക്ഷേ അവരുടെ പൂർവ്വികൾ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് അവർ കണ്ണിട്ടുണ്ട് (ഇബ്നു കസീർ 3-338).²¹

ഈമാം രാസി (g) പറയുന്നത് കാണുക: “അപോൾ അവർ (ബിംബാരാധകർ) പറഞ്ഞു: നിശ്ചയം ഈ ബിംബങ്ങൾ ഉപകാരോപദാരി തങ്ങൾ ചെയ്യുമെന്ന വിശദാസത്തോടെ തങ്ങൾ അവയെ ആരാധിക്കുന്നില്ല. നിശ്ചയം തങ്ങൾ അവക്ക് ആരാധന ചെയ്യുന്നത് അവ അല്ലാഹു വിശദീയടുക്കൽ സ്വീകാര്യത ലഭിച്ചവർഖപ്പെട്ട വരുടെ രൂപങ്ങളാണെന്നു നിലക്കാണ്. അപോൾ

ഞങ്ങൾ അവയെ ആരാധിക്കുന്നത് ആമഹത്യു കൾ അല്ലാഹുവിശ്വദുക്കൽ ഞങ്ങളുടെ ശുപാർശകരാകാൻ വേണ്ടിയാണ് (റാസി 26 -285).²²

ഇവ്വനു അബ്ദുസ്സ (റ) പറയുന്നത് കാണുക,

ഇവ്വനു അബ്ദുസ്സ(റ)ൽ നിന്നു നിവേദനം: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “മകാ മുർത്തിക്കുകൾ (തൽബിയത്ത് ചൊല്ലുമ്പോൾ) ഇപ്രകാരം പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. നിരുൾ വിളിക്കു ഞങ്ങൾ ഉത്തരം നൽകുന്നു (അല്ലാഹുവേ) നിനക്കു പകുകാരില്ല എന്നു പകുകാരരൂപാഴിക്കെ, അവനെയും അവൻശള്ളടമപ്പെടുത്തിയതിനെയും നീ ഉടമപ്പെടുത്തുന്നു (റാസി 18- 224).²³

ഈമാം വൈദാവി (റ) പറയുന്നത് കാണുക.

അവൻ (അല്ലാഹു) അവരുടെ (മുർത്തിക്കുകളുടെ) അടുക്കൽ റബ്ബുകളുടെ റബ്ബുകുന്നു (വൈദാവി 1-179).

അമുഖം, മറ്റു റബ്ബുകളെ സൃഷ്ടിച്ചു പറിപാലിക്കുന്നവൻ അല്ലാഹുവാകുന്നു. അവർക്ക് സന്നമായി എന്ന കഴിവുമില്ല.

ചില സംശയങ്ങളും അവക്കുള്ള മറുപടികളും

1- മുർത്തിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ അംഗീകരിക്കുന്നവരായിരുന്നുവെങ്കിൽ അവർ അവനെ ചീതപരിയുമായിരുന്നുവോ?

“അല്ലാഹുവിനു പുറമെ അവർ (പ്രാർത്ഥിക്കുന്നവരെ നിങ്ങൾ ചീതപരിയരുത്. (അങ്ങിനെ ചീതപരിഞ്ഞാൽ) അവർ വിവരമില്ലാതെഅല്ലാഹുവിനെ പരിധിവിട്ട് ചീതപരിയും” (അൻഅരം -108)²⁵

ഈ സുക്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് മേൽപ്പറയപ്പെട്ട സംശയം ഉടലെടുക്കുന്നത് . എന്നാൽ ആയത്തിൽത്തന്നെ അതിനു മറുപടിയുണ്ട്.

علم غیر (അറിവില്ലാതെ) എന്നാണല്ലോ ആയത്തിലുള്ളത്. അതായത്, അവർ ചീതപരിയുന്നത് അല്ലാഹുവിനെന്നയാണെന്ന് അവർ അറിയുകയില്ല എന്നർത്ഥം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രേരദുത്തപരിഞ്ഞല്ല അവർ ആക്ഷേപ പിക്കുക മറിച്ച് മുഹമ്മദിന്റെ ഇലാഹ് എന്ന് പറയ്തു കൊണ്ടായിരിക്കും. അത് ധമാർത്ഥത്തിൽ അല്ലാഹുവാണ് താനും. പക്ഷേമുർത്തിക്കുകൾ അതിന്റെനിലില്ല.

ഇവ്വനുകസിർ (റ) പറയുന്നത് കാണുക, അവർ(മുർത്തിക്കുകൾ) പറഞ്ഞു: നീ (നബി) ഞങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങളെ ചീതപരിയുന്നത്

നിർത്തൽഞം. അലൈക്കിൽ നിനെ ഞങ്ങൾ ചീതപരിയും, നിനോട് കൽപിക്കുന്നവൻ (അല്ലാഹു) ആരോ അവനേയും ഞങ്ങൾ ചീതപരിയും (ഇവ്വനുകസിർ 2-165).²⁶

സോക്കു ഇവിടെ നിന്നുന്നതു നിരുൾ അല്ലാഹുവിനേയും ഞങ്ങൾ ചീതപരിയും എന്നല്ല അവർ പറഞ്ഞത് നിന്നുന്നതു നിനെ അയച്ചവ നെയ്യും എന്നാണ്. നമ്പിയെ അയച്ചവനാകട്ട അല്ലാഹുവാണ്, പക്ഷേ മുർത്തിക്കുകൾ അത് സമ്മതിക്കുന്നില്ല.അതായത് മുർത്തിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ നേർക്കുന്നേര ചീതപരിയുന്നില്ല,

ഇനി പ്രഗൽഭരായ മുഹമ്മദിനുകൾ ഇതു സംബന്ധിച്ച് പറയുന്നത് കാണുക,

“നിശ്ചയം അവിശാസികൾ അല്ലാഹുവിനെ അംഗീകരിക്കുന്നവരായിരുന്നു. അവർ പറയുമായിരുന്നു: നിശ്ചയം ബിംബങ്ങൾക്കുള്ള ആരാധന നമ്യായത് അവ അല്ലാഹുവിനികിൽ ശുപാർശകരാകാൻ വേണ്ടിയാണ്. വസ്തുത അതാഞ്ഞെങ്കിൽ എങ്ങിനെയാണ് അവർ അല്ലാഹുവിനെ തെരിയും, ചീതയും പറയാൻ തയാരാക്കുമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക?

ഇവിടെ സാധ്യതകൾ പലതാണ്, ഒന്ന്: അവരിൽ ചിലർ പ്രകൃതിവാദികളും, സൈഷ്ടം വിനെ നിഷ്പയിക്കുന്നവരുമായേക്കാം അപ്പോൾ അവർ ഇളവിയമുള്ള വിധ്യശിത്തം ഗൗണിക്കില്ല. രണ്ട്: സ്വഹാബികൾ എപ്പോഴാണോ ബിംബങ്ങളെ ചീതപരിയുന്നത് അപ്പോൾ അവർ നമ്പിയെ ചീതപരിയും. അപ്പോൾ അല്ലാഹുവിനെന്ന നമ്പിയെചീതപരിയും അവനെ ചീതപരിയും അവനെ ചീതപരിയും. അപ്പോൾ അല്ലാഹുവിനെന്ന നമ്പിയെചീതപരിയും അവനെ ചീതപരിയും. മൂന്ന്: നിശ്ചയം അവലിലുള്ള വിധ്യശികളിൽ ചിലർ പ്രവാചക തയ്യാറും, ദിവ്യസന്ദേശവും അവകാശപ്പെടാണ് നമ്പിയെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത് എന്ന പിശാചാഞ്ചന്ന് ധരിക്കുകയും ആ പിശാചിനെ മുഹമ്മദിന്റെ ഇലാഹാഞ്ചന്ന് പറയുകയും ചെയ്യും, ഈ വ്യാപ്താന പ്രകാരം മുഹമ്മദിന്റെ ഇലാഹിനെ അവർ ചീതപരിയും (റാസി).²⁷

അവർ അല്ലാഹുവിനെ ചീതപരിയും എന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം അവരുടെ സംസാരം അതിലേക്ക് ചേർക്കും എന്നാണ്. അവർ അവരുൾ പ്രവാചകനെ ചീതപരിയും പോലെ. (അറിവുകുടാതെ) എന്നതിനർത്ഥം അല്ലാഹുവിനെന്നയാണ് ഞങ്ങൾ ചീതപരിയും എന്ന് അറിയാതെയാണ് അവർ അവനെചീതപരിയും നീത് എന്നാണ് (സുഹൃത്ത് മആറി 7-218).²⁸

2. “നിശ്ചയം ബിംബങ്ങൾ ഉപകാരോപദ്വേജം ചെയ്യുകയും, അല്ലാഹുവിന്റെയടക്കൽ

അവരെ അനുമതിയില്ലാത്തതെന്ന ശൃംഖല ചെയ്യുകയും ചെയ്യോ” (രാസി 17- 88).²⁹

ഈ പരാമർശം ബിംബങ്ങൾ സംയം കഴിയുള്ളവയാണെന്ന് സുചിപ്പിക്കുന്നില്ലോ? തീർച്ചയായും ഇല്ല. എന്തുകൊണ്ട്? മുൻകിട്ടിക്കുകൾക്ക് തന്നെ അവരുടെ ദൈവങ്ങളുകളും ഒരു വിശ്വാസമില്ലായിരുന്നു എന്ന് നാം മുമ്പ് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഇവിടെ അവ ഉപകാരോപദ്രവങ്ങൾ ചെയ്യുമെന്നല്ലാതെ അവ സന്നം കഴിവുകൊണ്ടാണ് അങ്ങിരെ ചെയ്യുന്നത് എന്ന് പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഈ പക്ഷെ തർക്കവിഷയവുമല്ല.

ഈ ശൃംഖലയുടെ കാര്യം പരിശോധിച്ചാലോ അതിലും അത്തരം ഒരു കഴിവിരെ കാര്യം ഇടക്കുന്നില്ല. കാരണം , ശൃംഖലചെയ്യുപ്പട്ടന കാര്യമേരോ, അത് നിർവ്വഹിക്കുവാൻ ശൃംഖലകൾ കഴിയാത്തത് കൊണ്ടാണെല്ലോ അത് നിർവ്വഹിച്ചുകൊടുക്കാൻവേണ്ടി മറ്റാരാളോടുകൂടി ശൃംഖല ചെയ്യുന്നത്. ബിംബങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനോട് ശൃംഖല ചെയ്യും എന്നു പറഞ്ഞില്ലെത്തെന്നെന്ന് അവ അശക്തരും അല്ലാഹു ശക്തനുമാണെന്ന് സ്ഥിരപ്പെട്ടു.

ഈ1 (അല്ലാഹുവിരെ അനുവാദം കൂടാതെ) എന്ന പരാമർശം പരിശോധിച്ചാലോ, അല്ലാഹുവിരെയുടുക്കൽ ബിംബങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ച് മുൻകിട്ടിക്കുകൾക്കുണ്ടായിരുന്ന ധാരണ നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം. ഏംഗ്ലീഷ് എന്ന പരാമർശം കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിരെ പദവി കൂറയുകയല്ല ചെയ്യുന്നത് ബിംബങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹുവിരെയുടുക്കലുള്ള സ്ഥാനം വെളിപ്പെടുകയാണ്.

ഒരാൾ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ അനുമതി വാങ്ങാതെത്തെന്നെന്ന് എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഹ്വീനിലേക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ കഴിയും എന്നു പറയുന്നത് പോലെയാണെന്ന്. ഇവിടെ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ സ്ഥാനം കൂറിത്തായിട്ടാലും നാം മനസ്സിലാക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെയുടുത്ത് മേൽപ്പറ യപ്പെട്ട വ്യക്തിക്കുള്ള സ്ഥാനത്തെയും അംഗീകാരത്തും സ്വീകാര്യതയും കാരഞ്ഞുമാണ്.

അനുവാദം കൂടാതെത്തെന്നെന്ന അല്ലാഹുവിനോട് ശൃംഖലചെയ്യാൻ ബിംബങ്ങൾക്ക് സാധിക്കുമെങ്കിൽ അവക്ക് അല്ലാഹുവിരെയുടുക്കൽ അത്രമാത്രം അംഗീകാരവും, സ്വീകാര്യതയും ഉണ്ടന്ന് വരുന്നു.

3- മുൻകിട്ടിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നില്ല?

വാദി ഇയാദ് (റ) പറഞ്ഞു: സന്നവിയും കൾ, മജൂസികൾ, അഹുദികൾ എന്നീ വിഭാഗം

അജിൽപ്പോട് അല്ലാഹുവിനെ മറ്റാന്നിനോട് സാദൃശ്യപ്പെടുത്തുകയും, അവന് ശരീരമുണ്ടന് പറയുകയും ചെയ്തവർ അവർ ആരാധനയർപ്പിച്ച അവരുടെ ആരാധനയ്ക്ക് അല്ലാഹുവിനെ അവർ പേരു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ശരി കാരണം അവന് നിർബന്ധമായ വിശേഷണങ്ങളാൽ വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടവനല്ല അവൻ. അപ്പോൾ അവർ അല്ലാഹുവിനെ (വേണ്ടവിധം) അറിഞ്ഞിട്ടില്ല (ശർഹു മുസ്ലിം 1-231).³⁰

ഈ വചകത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ മുൻകിട്ടിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ അറിയേണ്ടവിധം അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും അവരുടെ ആരാധനയും അല്ലാഹുവില്ല എന്നും ചിലർ പറയാറുണ്ട്. എന്നാൽ എത്രയും വന്തുത?

മെൽ പരാമർശം മകാമുൻകിട്ടിക്കുകളെ കുറിച്ചില്ല. അത്‌കൊണ്ട് തന്നെ മെൽ പരാമർശ തിരെന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മകാമുൻകിട്ടിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് പറയൽ അവശ്യമാണ്. മാത്രമല്ല ആവിധം പറയൽ അല്ലാഹുവിനെ തന്നെ തിരുത്തുന്നതിന് സമാനമാണ്. കാരണം അല്ലാഹു പറയുന്നു:

“ആ അല്ലാഹുവാണ് നിങ്ങളുടെ യമാർത്ഥ രഘു” (യുനുസ്-32).³¹

നിരവധി കാര്യങ്ങൾ എല്ലാം പ്രാണിപുരിതാശേഷം അവരെല്ലാം ചെയ്യുന്നത് ആരാഡാനുന്ന ചോദ്യത്തിന് മറ്റുപടിയായി മുൻകിട്ടിക്കുകൾ, അല്ലാഹു, എന്ന് പറഞ്ഞപ്പോഴാണ് അവൻ ഇത് വിധം പറഞ്ഞത്. അമാവാ മുൻകിട്ടിക്കുകൾ മനസ്സിലാക്കിയ അല്ലാഹു തന്നെയാണ് യമാർത്ഥ അല്ലാഹു.

4- “അവരാണോ ആകാശ ഭൂമികളെ സൃഷ്ടിചെത്തു? എന്നാൽ അവർ ഉറപ്പിക്കുന്നില്ല” (തൃശൂ-36).³²

മകാമുൻകിട്ടിക്കുകൾക്ക് അല്ലാഹുവിൽ വിശാസമില്ലായിരുന്നു എന്ന് ഈ ആയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചില പുർണ്ണാർഹ വ്യാപ്താരാക്കൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്; വന്തുത എത്രയെന്ന് നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം.

ഈമാം റാസി (റ) ഈ സുക്തം വിശദീകരിച്ച് മുന്ന് അഭിപ്രായങ്ങളാണ് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്:

“അവരാണ് (ദൈവങ്ങളാണ്)സൃഷ്ടിചെത്തുന്ന അവർ ഉറപ്പിക്കുന്നില്ല.”³³

“പക്ഷെ അല്ലാഹു ഒരുവനാണെന്ന് അവർ ഉറപ്പിക്കുന്നില്ല, ആതായത് അവർ സൃഷ്ടിചെത്തില്ല .നിശയം അല്ലാഹുവിരെ ഏകത്വത്തെ അവർ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല.”³⁴

“നിശ്ചയം ആകാശങ്ങളേയും ഭൂമിയേയും അവർ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടില്ല, ഈ ലക്ഷ്യങ്ങളെ അവർ ഉറപ്പിക്കുന്നില്ല. പക്ഷെ അവർ ഒരും ഉറപ്പിക്കുകയില്ല. എല്ലാവിധ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളുമായി നീ അവരെ സമീപിച്ചാലും ശരി” (റാസി 28-261).³⁵

ഈമാം ഇംഗ്ലൂ കസീർ (റ) പറയുന്നു: “സുഷ്ടാവ് അല്ലാഹു മാത്രമാണ് അവനു പക്കുകാരില്ല എന്ന വസ്തുത അറിയുന്നവരായി രിക്കെ അല്ലാഹുവിനോട് പക്കുചേരിക്കുന്നതിൽ അവരോടുള്ള വെറുപ്പ് രേഖപ്പെടുത്തലാണ് ഇത്. പക്ഷെ അവരുടെ ഉറപ്പില്ലായ്ക്കയാണ് ശിർക്കു ചെയ്യാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്” (ഇംഗ്ലൂ കസീർ 4 -225).³⁶

“നിശ്ചയം അവർ സുഷ്ടാവ് അല്ലാഹുവാബന്ന് സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അ സമ്മതത്തിൽ അവർ (സംശയരഹിതമാംവിധം) ഉറപ്പിക്കാത്തവരാബന്ന് ഉദ്ദേശ്യം” (ബൈദ്യാവി 4-405).³⁷

മേൽ സുക്തത്തിനു ഇമാം റാസി നൽകിയ അർത്ഥകൾപറന്നിൽ നിന്നും പ്രശ്നപ്പിച്ച എന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം വ്യക്തമാണെന്നും അതിനാൽ മുന്നു വിയത്തിലാബാൻ സാധ്യതയുണ്ടെന്നും വ്യക്തമാ കുന്നു. പക്ഷെ അവയിലെണ്ണും തന്നെ സൃഷ്ടി ചുത് അല്ലാഹുവാബന്നതിൽ അവർക്കു സംശയമുള്ളതായോ , അതുവഴി മക്കാമുസ്ലിക്കു കൾക്ക് അല്ലാഹുവിൽ വിശാസം ഇല്ലാതിരുന്ന തായോ പറഞ്ഞിട്ടില്ല കാരണം സർവ്വസൃഷ്ടിപ്പിലും നടത്തിയവനും, ഇപ്പോഴും നടത്തി കൊണ്ടിരിക്കുന്നവനും അല്ലാഹുവാബന്ന് അവർ വിശാസിച്ചിരുന്നു എന്നത് നിരവധി തെളി വ്യക്താൽ സ്ഥിരപ്പെട്ടതാണ്.

എന്നാൽ ഈമാം ഇംഗ്ലൂ കസീർ(റ), ഈമാം ബൈദ്യാവി(റ) തുടങ്ങിയ ചില മുഹമ്മദിനുകൾ അല്ലാഹുവാബാൻ അവയെ സൃഷ്ടിചുത് എന്ന് അവർ വിശാസിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും അതിൽ അവർക്ക് ഉറപ്പില്ലായ്ക്കയാലാണ് അവർ ശിർക്ക് ചെയ്തിരുന്നത് എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതാംഗീകരിച്ചാൽ തന്നെ അല്ലാഹുവിൻ്റെ അസ്തിത്വത്തിൽ അവർക്ക് വിശാസമില്ലായിരുന്നു എന്ന് എങ്ങനെന്നും സ്ഥിരപ്പെടുക? സൃഷ്ടിചുത് അല്ലാഹുവാബോ എന്ന സംശയം ഉടലെടുക്കുന്നത് തന്നെ അല്ലാഹു ഉണ്ടെന്നു വിശാസിക്കുന്നത് കൊണ്ടല്ലോ? ചുരുക്കത്തിൽ മക്കാമുസ്ലിക്കുകൾക്ക് അല്ലാഹുവിൽ വിശാസ മില്ലായിരുന്നു എന്നതിനും ഈ ആയത്ത് തെളിവാക്കുന്നത് ഉണ്ട് എന്നതിനാണ്.

മറ്റാരു വസ്തുത: ആകാശ ഭൂമികളുടെ സുഷ്ടാവ് അല്ലാഹുവാബോ എന്നതിൽ അവർക്ക് സംശയമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന പരാ

മർശം എല്ലാ മുശ്രികകുകൾക്കും അതുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് സ്ഥാപിക്കുന്നില്ല. അല്ലാഹു തന്നെ പറയുന്നത് കാണുക: അവരിൽ അധിക പേരും മികച്ച ധാരണയെല്ലാതെ പിൻപറ്റുന്നില്ല (യുനുസ് -36).³⁸

“അവരിൽ (മുശ്രികകളിൽ) അധിക പേരും അല്ലാഹുവിനെ അംഗീകരിക്കുന്നതിൽ പിൻപറ്റുന്നത് മികച്ച ധാരണയെന്ന്” (റാസി 17-93).³⁹

നോക്കു, ഇവിടെ അധികപേരും എന്നു പറയുന്നോൾ ഒരു നൃനപക്ഷമെങ്കിലും യഥാവിധം അല്ലാഹുവിനെ അറിഞ്ഞു വിശാസിക്കുന്നുണ്ട് എന്ന് വ്യക്തമല്ലോ?

ഈ നൃനപക്ഷത്തെതെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് ഇമാം റാസി പറയുന്നത് കാണുക.

“നീയാരിയുക, ഒരു കൂട്ടം ബിംബവാരായകൾ പറഞ്ഞു: ഈ ബിംബങ്ങൾ ലോകത്തെ സൃഷ്ടിചുവർ എന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ളലോകത്തിന്റെ ദൈവങ്ങളാണെന്ന് എന്നും അവക്കു അഭ്യർത്ഥിപ്പിക്കുന്നതും, അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ അല്ലാഹു ദൈവങ്ങളോക്ക് കൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന ദൈവങ്ങളുടെ വിശാസത്താലാണ്” (റാസി18-142).⁴⁰

5- കപ്പലിൽ ധാരതെപയ്തപ്പോൾ നേരിട അപകടവേളയിൽ മുശ്രികകൾ കാണിച്ച ഇവലാം കപടമായിരുന്നില്ലോ?

“അവർ കപ്പലിൽ കയറിയാൽ (അപകടവേളയിൽ) മതം അല്ലാഹുവിനു മാത്രമെന്നും നിഷ്കളങ്ങമായി അവർ അല്ലാഹുവിനോട് പ്രാർത്ഥിക്കും. വിശാസികളിൽപ്പെട്ടവർ അല്ലാഹുവിനു മുന്നിൽ പ്രകടമാക്കുന്നനിഷ്കളങ്കരയുടെ രൂപത്തിൽ നിഷ്കളങ്കർ (എന്നു മുശ്രികകളെ കൂറിച്ചു പറഞ്ഞതിൽ) ഒരു തരം പരിഹാസമുണ്ട്” (ബഹർത്തുൽ മുഹീത് 7-159).⁴¹

മുകളിൽ കാണിച്ച വിയത്തിലുള്ള പരാമർശങ്ങളാണ് മേൽ സംശയത്തിനു കാരണമായത്. വസ്തുതയെന്നു നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം.

ഇവിടെ നാം വ്യക്തമാക്കിയ ഉദ്ധരണിലും സമാനമായ ഉദ്ധരണികളിലും പറഞ്ഞത് വിശാസികളിൽനിന്ന് നിഷ്കളങ്കര പ്രകടിപ്പിക്കുന്നവരുടെ രൂപത്തിൽ എന്നാണ്. . അമുഖം ധമാർത്ഥ നിഷ്കളങ്കരയോക്ക് കൂടി എന്നത്തിൽ. കൂടാതെ ധമാർത്ഥ ഇവലാം ഇല്ലാതെ എന്ന ലി. അങ്ങിനെയായിരുന്നുവെങ്കിൽ വിശാസികൾ

പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ഇവലാൻ യമാർത്ഥരുപത്തി ലഘു എന്ന് വരും. മാത്രമല്ല യമാർത്ഥ ഇവലാ സില്ലാതെയായിരുന്നു മുൻറിക്കുകൾ പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നത് എന്നുപറയുന്നത് വിശ്വാസം വും അഭിരുചി പരാമർശത്തിനുതന്നെ കടകവിരുദ്ധമാണ്.

വുംആൻ പറയുന്നു: “അവർ കപ്പലിൽ കയറിയാൽ നിഷ്കളക്കരായി അല്ലാഹുവിനോട് പ്രാർത്ഥിക്കും. അവരെ നാം കരയിലേക്ക് രക്ഷപ്പെടുത്തികഴിന്നൊരു അവരതാ(എനിക്കു) പങ്കുകാരെ ചേരക്കുന്നു” (അൻകബുത്ത്-65).⁴²

നോക്കു, അല്ലാഹു അവരെ കരയിലേക്ക് രക്ഷപ്പെടുത്തികഴിന്നൊരു അവരും ശിർക്കുചെയ്യുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിനർത്ഥമെന്നാണ്? കടലിൽ വെച്ച് അവർ ചെയ്തത് യമാർത്ഥ തഹാദിയിരുന്നു എന്നല്ലോ? കൂടിൽ വെച്ചു ചെയ്തത് കപട തഹാദിയിരുന്നു വെകിൽ കരയിൽ എത്തിയ ശേഷം ശിർക്കുചെയ്യുന്നു എന്നുപറയുന്നതിനു വല്ല അർത്ഥവുമുണ്ടോ?

ഈ സുക്തം വിശദീകരിച്ചു കൊണ്ട് ഇബ്നു അബ്ദുൾ (റ) പറയുന്നത് കാണുക.

ഈവനു അബ്ദുൾ (റ) പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹു (ഈവിടെ) ഉദ്വേഗിക്കുന്നത് അവർ ശിർക്കിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു എന്നാണ്, അവരുടെ ദൈവങ്ങളിൽപ്പെട്ട ഒന്നിനേയും അവർ അല്ലാഹുവിൻ്റെ പങ്കുകാരനാകിയില്ല. ഏകത്വവും, രക്ഷാകർത്തുതവും അവർ അല്ലാഹുവിന് മാത്രം അംഗീകരിച്ചുകൊടുത്തു” (റാസി 17-70) .⁴³

“നിശ്വയം ഭാതിക ജീവിതത്തിലുള്ള പ്രതീക്ഷ അവർക്ക് നഷ്ടപ്പെടുത്ത് ഏകദൈവവ വിശാസത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്ന ശരിയായ പ്രകൃതിയിലേക്ക് അവർ തിരിച്ചു വരികയും, നിഷ്കളക്കമായി അല്ലാഹുവിൻ്റെ ഏകത്വത്തെ അവർ അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യും” (റാസി 25-92).⁴⁴

ഈ രണ്ടു വ്യാപ്താനങ്ങളും വ്യക്തമാക്കുന്നത് തരക്കാലത്തെക്കാണക്കിൽ പോലും ആ സമയത്തുള്ള അവരുടെ അംഗീകാരം യമാർത്ഥവും നിഷ്കളക്കവുമാണ് എന്നാണ്.

6- പറയുന്നതായിരുന്നില്ല അവരുടെ വിശ്വാസം, എന്നത് ബെബദാവിയിലില്ലോ?

ബെബദാവി 1- 128 ലെ പറഞ്ഞ ഒരു വാചകത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് മേൽ ചോദ്യം ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നത്. ആകയാൽ ആ ഉദ്ധരണി നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം.

“ജനങ്ങൾ (യഹൂദികൾ) അവരുടെ

നാവ് കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിനെ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അവർ അതിൽ നിഷ്കളക്കര പുലർത്തുന്നവരാണെന്ന് അവർ ധരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഈ സ്ഥിരീകരിക്കൽ അവരുടെ ഹൃദയ അഞ്ചോട് യോജിക്കുന്നതല്ല . കാരണം അവർ വിശ്വസിച്ചതല്ല നാവ് കൊണ്ട് സ്ഥിരീകരിച്ചത്. എങ്ങനെയെന്നതാൽ, അവർ പറഞ്ഞു: ഉണ്ടെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിൻ്റെ മകനാണ്. അപ്രകാരം തന്നെ അവർ അനുഭവിക്കുന്നും സ്ഥിരീകരിക്കുന്നു” (ശൈഖ് സാദി 1-128).⁴⁵

നോക്കു മേൽ വാചകത്തിൽ മക്കാ മുൻറിക്കുകൾ പറയുന്നതായിരുന്നില്ല വിശ്വസിച്ചിരുന്നത് എന്ന് എവിടെയാണുള്ളത് ? മേൽ വാചകം മക്കാമുൻറിക്കുകളെ കുറിച്ചല്ല പരാ മർഖിക്കുന്നത് ധഹനിക്കുള്ള കുറിച്ചാണ്.

7-മകാമുൻറിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനെ ആരായിച്ചിരുന്നില്ലോന് രാസിയിലില്ലോ?

താഴെ പറയുന്ന വാചകത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് മുകളിലെ ചോദ്യം ഉന്നയിക്കുന്നത്.

“അല്ലാഹുവിൽ അവനോട് യോജിക്കാത്ത കാര്യങ്ങൾ അവർ വിശ്വസിച്ചു . അപ്പോൾ അവർ ഭാവിച്ച ചില വിശേഷങ്ങങ്ങൾ കൊണ്ട് വിശേഷപ്പെട്ടിക്കപ്പെടുന്ന ഒരുസ്തതയെ അവർ അനുസരിച്ച പോലെയായി. അതിനാൽ യമാർത്ഥത്തിൽ അവർ അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിച്ചിട്ടില്ല” (റാസി).⁴⁶

ഈ രാസി(റ) യുടെ വിശദീകരണത്തിൽ നിന്നും നമുക്ക് എന്ത് മനസ്സിലാകുന്നു?

അവർ ആരാധിച്ചത് അവരുടെ വിശാസപ്രകാരം അല്ലാഹുവിനോട് തന്നെയാണ്. പക്ഷെ അല്ലാഹുവിനോട് യോജിക്കാത്ത ചില വിശേഷങ്ങങ്ങൾ അവൽിലുണ്ടെന്ന് അവർ വിശ്വസിച്ചതിനാൽ അത്തരം വിശേഷങ്ങളുള്ളത് ഒരു സത്തയെ അവർ അനുസരിച്ചതു പോലെയായി. പോലെ, എന്ന പ്രയോഗം. നാം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ഒന്നിനെ മറ്റാനീനോട് സാദ്യഗൃഹപ്പെട്ടു തന്നുള്ളതാണെല്ലാ അത്. അപ്പോൾ മുൻറിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനുണ്ടെന്നോ ഭാവിച്ച വിശേഷങ്ങങ്ങൾ അവനില്ലായ്ക്കയാൽ ആ വിശേഷങ്ങളുള്ളത് ഒരു സത്തക്ക് അവർ അനുസരിച്ച പോലെയായി. അതുവാ അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സത്തയെയല്ലോ അവർ ആരാധിച്ചത്. മരിച്ച അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഭവാം. യമാർത്ഥത്തിൽ അതു അല്ലാഹുവിൻ്റെ ആകുന്നില്ലോ എന്നു മാത്രം.

8- “പോക രക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിനോട് നിങ്ങളെ സമ്മാക്കിയിരുന്നപോൾ”

(ശ്വാരാഞ്ച്- 98).⁴⁷

ഇന്ത്യയത്ത് മക്കാമുശ്രിക്കുകൾ മറ്റ് ദൈവങ്ങളേപ്പോലെയാണ് അല്ലാഹുവിനേയും കണ്ണിരുന്നത് എന്നല്ല സുചിപ്പിക്കുന്നത്

“അതായത് ലോകരക്ഷിതാവിഞ്ഞേ കൽപ്പന അനുസരണ വിധേയമാക്കപ്പെട്ടും പോലെ നിങ്ങളുടെ കൽപന ഞങ്ങൾ അനുസരണ വിധേയമാക്കി . ലോക രക്ഷിതാവിനോടൊപ്പം നിങ്ങളേയും ഞങ്ങൾ ആരാധിച്ചു” (ഇംഗ്ലീഷ് കസിർ 3-341).⁴⁸

അമവാ ആരാധനയർപ്പിക്കപ്പെടാനുള്ള അവകാശം അല്ലാഹുവിനോടൊപ്പം മറ്റുദൈവങ്ങൾക്ക് കൂടി നൽകുകവഴി അല്ലാഹുവിനും മറ്റുദൈവങ്ങൾക്കുമിടയിൽ അവരുണ്ടാക്കിയ സമപ്പെടുത്തലാണ് ഈവിട ഉദ്ദേശ്യം. കുടാതെ അല്ലാഹുവിനേപ്പോലെ മറ്റുദൈവങ്ങളേയും സർവ്വശക്തരാണെന്ന് വിശദിച്ചിരുന്നുടെയുള്ള സമപ്പെടുത്തലല്ല. സർവ്വശക്തൻ അല്ലാഹുവാ ണെന്നും മറ്റുദൈവങ്ങളേ സൃഷ്ടിച്ചതും, അവർക്കു കഴിവുകൾ നൽകിയതും അവനു ണെന്നും അവർ വിശദിച്ചിരുന്നതും പ്രഖ്യാപി ചതും നാം മുൻ വ്യക്തമാക്കിയതാണല്ലോ.

9- മക്കാമുശ്രിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനേയും മറ്റുദൈവങ്ങളേയും ഒരുപോലെ സ്നേഹിക്കുന്നു എന്നു ഖുർആനു പറയുന്നു. ഒരു പോലെ സ്നേഹിക്കുന്നത് അല്ലാഹു ഉൾപ്പെടെയുള്ള ദൈവങ്ങൾ ഒരേ പദവിയിലുള്ളവരാണെന്ന വിശദാസ്ഥായത് ഏകാണ്ഡല്ലോ ?

“അവർ (മുത്തിക്കുകൾ) അവരെ (ദൈവങ്ങളെ) അല്ലാഹുവിനെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത് പോലെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു” (അൽ ബാറാ- 165)⁴⁹

സുറു ബവാറയിലെ മേൽ പരാമർശമാണ് ഇ ചോദ്യത്തിനു നിഭാനം. അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ നിർദ്ദേശമുണ്ടായതിനാലാണ് അവന്നല്ലാത്ത ദൈവങ്ങളെ ദൈവങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നതും അവയെ ആരാധിക്കുന്നതും, ബഹുമാനിക്കുന്നതും എന്ന വിശദാസം അവർക്ക് നിലനിന്നിരുന്നതായി റാസി (r) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് നാം മുൻ ഉദ്ധരിച്ചത് ആർക്കുമല്ലോ . അപ്പോൾ ബഹുമാനത്തിഞ്ഞേ ഭാഗമായ സ്നേഹവും അത്തരം ഒരു വിശദാസത്തിഞ്ഞേ പേരിലായിരിക്കുമല്ലോ, എന്നാൽ അല്ലാഹു ഈവിട സുചിപ്പിക്കുന്നത് അത്തരം ഒരു നിർദ്ദേശമം ഞാൻ നൽകിയിട്ടില്ലെന്നും , അവർ യമാർത്ഥത്തിൽ സ്നേഹിക്കേണ്ടത് (ദൈവമെന്ന നിലക്ക്) എന്നെന്ന മാത്രമാണെന്നുമുള്ള വസ്തുതയാണ്. കുടാതെ മറ്റുദൈവങ്ങളേക്കാൾ അല്ലാഹുവിനെ സ്നേഹിക്കുന്നു എന്നു സുചിപ്പിക്കുകയല്ല.

മക്കാമുശ്രിക്കുകളുടെ വിശദാസപ്രകാരം അല്ലാഹുവിനോടെന്നപോലെ ഇതരദൈവങ്ങൾ ജോടും സ്നേഹം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത് അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ സാമീപ്യം കരസ്ഥമാക്കാൻ അത് അനിവാര്യമാണെന്ന വിശദാസത്തിഞ്ഞേ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. കുടാതെ അല്ലാഹുവും അവരും എല്ലാവിഷയത്തിലും ഒരുപോലെയാണെന്ന വിശദാസത്താലല്ല. അങ്ങിനെയാരു വിശദാസം അവർക്കില്ലായിരുന്നു എന്ന് നാം മുൻ വ്യക്തമാക്കിയത് ഓർമ്മിക്കുക.

10- “എങ്ങനെയാണ് അവർ അല്ലാഹുവിനെ കൈകാണ്ട് അവിശദിക്കുന്നത്?”⁵⁰

“അവർ അവരുടെ രക്ഷിതാവിനോട് അവിശദിച്ചവരാണ്.”⁵¹

മെൽ സുക്രതങ്ങൾ സുചിപ്പിക്കുന്നത് മുശ്രിക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനോട് അവിശദിച്ചവരും എന്നല്ല?

പല്ല നു ഫീട എന്ന് അല്ലാഹു ചോദിക്കുന്നത് മക്കാമുശ്രിക്കുകളോട് മാത്രമല്ല മരിച്ച മുഴുവൻ മുകളിപ്പുകളോടുകൂടുമാണ്.

ഇമാറാസി (r) പറയുന്നത് കാണുക,

“ഈ സ്ഥലം മുതൽ, അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ കൽപനകൾ ബാധകമായ മുഴുവൻ ആളുകളിലും വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്ന അനുഗ്രഹങ്ങളെ വിശദിക്രിക്കുകയാണ്” (റാസി 2-19).⁵²

ഇമാറാസി (r) പറയുന്നത് കാണുന്നത് അർത്ഥം ശ്രദ്ധിക്കുക:

“അതായത് അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ അസ്തിത്വം നിങ്ങൾ എങ്ങനെന്ന നിശ്ചയിക്കും? അല്ലെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിനോട് കൂടും മറ്റുള്ളവരെ എങ്ങിനെന്നിങ്ങൾ ആരാധിക്കും?” (ഇംഗ്ലീഷ് കസിർ 1-68).⁵³

അപ്പോൾ അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ അസ്തിത്വം നിശ്ചയിക്കുകയോ , അവരും അസ്തിത്വം അംഗീകരിക്കുന്നതോടൊപ്പം മറ്റുദൈവങ്ങളെ ആരാധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന എല്ലാവരും ഈ ആയത്തിലുള്ളടക്കയുള്ള അഭിസാബോധനകൾ വിധേയരാണെന്ന് വ്യക്തമായി.

അപ്പോൾ അല്ലാഹുവിഞ്ഞേ അസ്തിത്വം നിശ്ചയിക്കുകയോ , അവരും അസ്തിത്വം അംഗീകരിക്കുന്നതോടൊപ്പം മറ്റുദൈവങ്ങളെ ആരാധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന എല്ലാവരും ഈ ആയത്തിലുള്ളടക്കയുള്ള അഭിസാബോധനകൾ വിധേയരാണെന്ന് അഭിസാബോധനകൾ നൽകുന്നത് .

ഇമാറാസി (r) പറയുന്നത് കാണുക.

“ഈ പരാമർശം അന്തേ ദിനത്തെയും പുനർജ ജനത്തെയും നിശ്ചയിക്കുന്ന മുഴുവൻ

ആളുകളും അവിശാസികളാണെന്ന് സുചിപ്പിക്കുന്നു. നിശ്ചയം പുനർജമത്തെ നിഷേധിക്കാതെ അവരുടെ രക്ഷിതാവിനോടുള്ള അവിശാസം സ്ഥിരപ്പെടുകയാണുണ്ടായത്” (റാസിദ്-422).⁵⁴

പുരുക്കത്തിൽ, മുകളിൽ ഉള്ളിച്ച രണ്ട് പരാമർശങ്ങളും മകാമുൾക്കുകൾ മുഴുവനും അല്ലാഹുവിനെ നിഷേധിക്കുന്നവരായിരുന്നു എന്തിനു തെളിവല്ല. അല്ലാഹുവിലുള്ള അവരുടെ വിശാസം പ്രഖ്യാതമായ തെളിവുകൾ ഇല്ലെന്ന നാം മുൻ സ്ഥാപിച്ചത് പ്രത്യേകം ഓർക്കുക.

“ഈ സുക്തം സുചിപ്പിക്കുന്നത് പുരോഗർ കൾ വിശസിച്ചിരുന്ന പരബ്രഹ്മങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ സായം പര്യപ്തത അവർ അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നല്ല? ”⁵⁵

“اَذَا لَا يَعْنِرُ اِلٰي ذٰلِى الْعَرْشِ سِبْلًا
اَقْرَأَنِّي لِمَنْ يَرِدُ عَلَيْهِ
هُنَّمَّا وَهُنَّمَّا
هُنَّمَّا وَهُنَّمَّا

“അതു ദൈവങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ ആരാധിക്കുന്നും അവനിലേക്ക് അടുക്കുകയും അടുക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗത്തെയും, സാമീപ്യത്തെയും ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു” (ഇബ്നു കസീർ 3-42).⁵⁶

ഈ ഇമാം സുയുതി (റ) നൽകുന്ന അർത്ഥം കാണുക.

“സ്ഥാനവും പദവിയും അവർ തെടുമായിരുന്നു” (അഭുരൂഫ് മൻസുർ 3-42).⁵⁷

അല്ലാഹുവിലേക്ക് കുടുതൽ അടുക്കുവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു മുർഖിക്കുകൾ പരബ്രഹ്മ അഞ്ചെലു ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നത് എന്ന വസ്തുത വെച്ച് ചിന്തിക്കുമ്പോൾ മേൽ സുക്തത്തിനു ഇള മുഹമ്മദിനുകൾ നൽകിയ അർത്ഥമാണ് കുടുതൽ യോജിച്ചതെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ഈ രൂഹുൽബന്ധാനിൽ പറയുന്നത് കാണുക,

“വഴിതെക്കും എന്നാൽ പ്രതിരോധിക്കൽ കൊണ്ടും, മികവ് പുലർത്തൽ കൊണ്ടും . അതായത് അല്ലാഹുവിനെ (കഹാർ) അവർ മികച്ച നിൽക്കാനും, അവനെ കീഴ്ചപ്പെട്ടു തന്നും അവരുടെ ശരീരങ്ങളെതാട്ട് അശക്തിയും, നൃന്തയും പ്രധിരോധിച്ചു നിർത്താനും” (രൂഹുൽ ബധാൻ 2-428).⁵⁸

ഈ വ്യാഖ്യാനവും അല്ലാഹുവിനെപ്പോലെ പരബ്രഹ്മങ്ങൾ സായം പര്യപ്തരാണെന്ന വിശാസം മകാമുൾക്കുകൾക്കുണ്ടായിരുന്നതായി സ്ഥാപിക്കുന്നില്ല. കാരണം വസ്തുത അങ്ങിനെയെല്ലാം നാം മുൻ സലക്ഷ്യം സ്ഥിരീകരിച്ചതാണ്. അപ്പോൾ ഇവയ്ക്കാം എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്?

മുൻതിക്കുകളിൽ ഒരു വിഭാഗം അല്ലാഹുവിനെപ്പോലെ പരബ്രഹ്മങ്ങൾക്ക് സാധം പര്യാപ്തതയുണ്ടെന്ന് വിശസിച്ചിരുന്നുവെന്നും അവരെ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടാണ് അല്ലാഹു ഈ വിധം പരയുന്നതെന്നും മനസ്സിലാക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ സുച്ചടി സംഹാരത്തിനും പരിപാലനത്തിനും നൽകിനു കഴിവുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഒരു ശക്തി ഇലാഹാവുകയുള്ളൂ. ആവിധം ശക്തിയുള്ള ഇലാഹാവുകൾ അല്ലാഹുവിനു പുറമെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിനെ മേഡാവിത്തതിൽ കവച്ചുവെക്കാൻ അവർ മാർഗ്ഗം തെടുമായിരുന്നു എന്ന വസ്തുത അല്ലാഹു അവരെ ബോധുപ്പെടുത്തുകയാണെന്നും മനസ്സിലാക്കണം.

ആരാധ്യരാവാൻ അവശ്യം വേണ്ട ഫോഗ് തകൾ ഇല്ലാത്തവരേയാണ് മകാമുൾക്കുകൾ ആരാധ്യർ എന്ന് വിശേഷിപ്പിച്ചിരുന്നത്. സുച്ചടി സംഹാരത്തിനും പരിപാലനത്തിനും തങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾക്ക് കഴിവുണ്ടെന്ന് ഭൂരിപക്ഷം മുൻതിക്കുകളും വിശസിച്ചിരുന്നില്ല. ആകയാൽ അവരുടെ വിശാസം ബുദ്ധിശൂന്യവും, നിരർത്ഥകവുമാണെന്ന് പലായ്ക്കാഞ്ചിലായി അല്ലാഹു അവരെ ഉണ്ടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നിട്ടുണ്ട്.

സും:അംബിയാള്ക്ക് അല്ലാഹു പറയു

നതകാണുക:

“അവർ ഭൂമിയിൽ നിന്നും വല്ല ആരാധ്യരേയും സീകരിച്ചിരുന്നുവോ? അവർ (മരിച്ചുവരെ) പുനരുജജിവിപ്പിക്കുന്നു (അങ്ങിനെയുള്ളൂ വരെ)” (അബ്ദിയാഅം- 21).⁵⁹

ഈ ആധ്യത്തിൻ്റെ വ്യാപ്താനത്തിൽ ഇബ്നു കസീർ (റ) പറയുന്നത് കാണുക.

“അതായത് അതിൽ (മരിച്ചുവരെ ജീവിപ്പിക്കുക, ഭൂമിയിൽ മറവ ചെയ്യപ്പെട്ട ശേഷം അവരെ ഉയർത്തുത്തിന്നേൻപ്പിക്കുക). ഒന്നിനും അവർ കഴിവുള്ളവരല്ല. അപ്പോൾ എങ്ങിനെയാണ് അവരെ അല്ലാഹുവിനു സമശ്വീര്ണവരാക്കുന്നതും, അവനോടൊപ്പം അവരെ ആരാധിക്കുന്നതും?” (ഇബ്നു കസീർ 3-176).⁶⁰

ചിന്തിക്കുക, തങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾക്കു മരിച്ചുവരെ ജീവിപ്പിക്കാനോ, മൺമറഞ്ഞവർക്ക് പുനർജ്ജം നൽകാനോ കഴിവില്ലെന്ന് അവർ സമമതിച്ചത് കൊണ്ടാണെല്ലാം അത്തരക്കാരെ ദൈവങ്ങളായി അവർ അംഗീകരിച്ചതിലെ യുക്തിയെ അല്ലാഹു ചോദ്യം ചെയ്യുന്നത് . തങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾക്ക് അവരെയല്ലാം നിർവ്വഹിക്കാണ് കഴിയുമെന്നായിരുന്നു അവരുടെ വിശാസമുള്ളതിൽ അവരെ ദൈവങ്ങളാക്കിയ തിലെ യുക്തിയെ അല്ലാഹു ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിൽ വല്ല പ്രസക്തിയും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നോ?

ചുരുക്കത്തിൽ, മുൻകിട്ടുകളുടെ ദൈവ
അസർക്ക് ദൈവങ്ങളാകാനുള്ള യോഗ്യതകളി
ല്ലാമും, അല്ലാഹു ഒഴികെ ദൈവങ്ങളാകാനുള്ള
യോഗ്യതയുള്ള ആരാക്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നുവെ
കിൽ അവർ അല്ലാഹുവിനെ കീഴടക്കി അവരുടെ
കഴിവുകളെ ഉയർത്തിക്കാണിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമായി
രുന്നുവെന്നും അത്തരം ഒരു ശ്രമം നടക്കുന്നില്ല
എന്നത് ആരാധ്യനാവാൻ യോഗ്യൻ അല്ലാഹുമാം
തെമേ ഉള്ള എന്നതിനു രേവയാബന്നും
സമർത്ഥിക്കുക മാത്രമാണ് മേൽ സുക്രതത്തിലുടെ
അല്ലാഹു ചെയ്യുന്നത് എന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

12. “അവന്നല്ലാത്തവരെക്കാണ്ട് അവർ നിന്നെ
ഡേപ്പട്ടതുന്നു” (സുഫീ -36).⁶¹

ഈ സുക്രതം മുൻകിട്ടുടെ ദൈവങ്ങൾക്ക്
സ്വയം ബുദ്ധിമുട്ടിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന വിശ്വാസം
അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നു സുചിപ്പിക്കുന്നില്ലോ?

ഈ ആയത്തിന്റെ അവതരണ പശ്ചാത്ത
ലാത്ത കുറിച്ച് ഈമാം റാസി(റ) പറയുന്നത് കാണു
ക്ക്.

ഞങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾ നിന്റെ ബുദ്ധി താരു
മാറാക്കുമെന്ന് ഞങ്ങൾ ഭയപ്പെട്ടുന്നു എന്ന് ബുദ്ധരെ
ശികൾ നബി(സ)യോക് പറഞ്ഞതായി
റിപ്പോർട്ടുണ്ട്. അപ്പോൾ അല്ലാഹു ഇരകിയതാണ്
ഈ സുക്രതം” (റാസി 26-281).⁶²

ഈ പരാമർശത്തിൽ ദൈവങ്ങളുടെ സ്വയം
കഴിവുകൊണ്ട് എന്ന് പറയുന്നില്ല. മാത്രമല്ല ദൈവ
ജീവജീവനും അവയുടെ കഴിവുകളെയും ഉടമപ്പെടു
ത്തുന്നവൻ അല്ലാഹുവാബന്നു് അവർ പറയു
കയും, വിശ്വാസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു എന്ന
തിന്ന് വ്യക്തമായ തെളിവുകൾ നാം മുന്ന് വ്യക്ത
മാക്കിയതുമാണ്. . അപ്പോൾ അവർക്ക് വല്ല ബുദ്ധി
മുട്ടും ഏൽപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്ന് അവർ വിശ
സിച്ചിരുന്നുകിൽ തന്നെ അത് അല്ലാഹു അവർക്ക്
നൽകിയ കഴിവുകൊണ്ടാബന്നുംഅവർ വിശ്വസി
ച്ചിരുന്നു എന്നു തീരുച്ച്.

കുറിപ്പുകൾ

1. إن الكفار كانوا مقرنون بالإله تعالى (الرازي)
2. وقال الذين أشروا لو شاء الله ما عبدنا من دونه من شيء (التحل - ٣٥)
3. يعترفون بأنه الوجه للإمكانات بأسرها أصولها وفروعها (روح البيان - ٢ - ٩٩٠)
4. لأنهم كانوا يعتقدون أن الخالق هو الله (القرطبي) (٢١٧-٤)
5. إنهم يعترفون أن فاعل الأشياء هو الله (الخازن - ٣ - ١٨٨)
6. إن هؤلاء المشركين مقرنون بوجود الإله القادر العالم الحكيم (٧٢ - ٦) وذلك متى علية عند جمهور الخالق (الخازن)

7. إن هؤلاء المشركين مقرنون بوجود الإله القادر العالم الحكيم لافتتاح
بيانهم فيه (الرازي - ٢٦ - ٢٨٢)

8. وعن ابن عباس قال: كانوا (المشركون) يقولون: لبيك لا شريك لك
إلا شريك هو لك تملكه وما ملك (الرازي - ١٨ - ٢٤)

9. وهو عندهم رب الأرباب وأن آلهتهم شفاء عند الله (البيضاوى - ١ - ١٧٩)

10. وأعلم أن جماعة من يعبدون الأصنام قالوا نحن لائقون: إن هذه
الأصنام آلهة للعالم بمعنى أنها هي التي خلقت العالم إلا أنا نطلق
عليها اسم الإله ونبتها ون趕ها لاعتقادنا أن الله أمرنا بذلك.
(الرازي - ١٨ - ١٤٢)

11. منعبدهم إلا يقربونا إلى الله زلفى (الزمر - ٣)

12. ليشععوا لهم عند الله تعالى في نصرهم ورزقهم وما ينوبهم من أمور الدنيا
(ابن كثير - ٤ - ٤٦)

13. وحachel الكلام لعباد الأصنام ان قالوا ان الإله الأعظم أجل من يعبد
البشر لكن الآفاق بالبشر أن يشققا بعبادة الأكباد من عباد الله مثل الكواكب
ومثل الأرواح السماوية ثم أنها تشتق بعبادة الإله الأكبر (الرازي - ٢٦ - ٢١)

14. قل من يرزقكم من السماء والأرض أمن يملك السمع والبصر ومن يخرج
الحي من الميت ويخرج الميت من الحي ومن يدبر الأمر فيقولون الله
(يونس - ٣١)

15. فذلكم الله ربكم الحق فماذا بعد الحق إلا الضلال فأنى تصرفون
(يونس - ٣٢)

16. فأنى تصرفون أن كيف تصرفون عن عبادته إلى عبادة
مساوية وأنتم تعلمون أنه رب
الذى خلق كل شيء والمتصرف في كل شيء (ابن كثير - ٢ - ٤١٧)

17. فذلكم الله ربكم الحق

18. وأعلم أن جماعة من يعبدون الأصنام قالوا نحن لائقون: إن هذه الأصنام آلة
للعالم بمعنى أنها هي التي خلقت العالم إلا أنا نطلق عليها اسم الإله ونبتها
ونعظمها لاعتقادنا أن الله أمرنا بذلك. (الرازي - ١٨ - ١٤٢)

19. فثبت بما ذكرنا أن طوائف المشركين أطبقوا واتفقوا على أن الله
خالق هؤلاء الشركاء (الرازي - ١٣ - ١٢)

20. بل وجدنا أبا عنا كذلك يفعلون (الشعراء - ٧٣)

21. يعني اعترفوا بأن أصنامهم لا تفعل شيئاً من ذلك وإنما رأوا آباءهم
 كذلك يفعلون (ابن كثير - ٣ - ٣٣٨)

22. فقالوا لا نعبد هذه الأصنام لاعتقادنا أنها آلة تضر وتنفع وإنما نعبد لها لأجل
أنها تماثيل لأشخاص كانوا عند الله من المقربين فنحسن نعيدها لأجل
أن يصيراً ولئنما الأكباد شفاء لنا عند الله (الرازي - ٢٦ - ٢٨٥)

23. وعن ابن عباس قال: كانوا (المشركون) يقولون: لبيك لا شريك لك إلا
شريك هو لك تملكه وما ملك (الرازي - ١٨ - ٢٤)

24. وهو عندهم رب الأرباب (البيضاوى - ١ - ١٧٩)

25. ولا تسبوا الذين يدعون من دون الله فيسبوا الله عدوا بغير علم
(آلأنعام - ١٠٨)

<p>26. وقالوا لتكف عن شتم آلهتنا أو لتشتمناك ونشتمن من يأمرك (ابن كثير-٢٦٥)</p> <p>27. إن الكفار كانوا مقربين بالآلة تعالى وكأنوا يقولون إنما حسنت عبادة الأصنام تصرير شفاعة لهم عند الله تعالى، وإذا كان كذلك فكيف يعقل إدّاهم على شتم الله تعالى وسيبه؟ هؤلاء احتمالات: أهداها: أنه ربنا كان بعضهم قاتلاً بالدهر وتفى الصانع؟ فما كان بيالى بهذا النوع من المسماة وثانياً: أن الصحابة فهم كانوا يستمعون الأصنام حتى شتموا الرسول عليه الصلاة والسلام فالله تعالى أجرى شتم الرسول مجري شتم الله تعالى. وثالثاً أنه ربنا كان في جهالهم من كان يعتقد أن شيطاناً يحمله على ادعاء النبوة والرسالة. ثم أنه ليجهله كان يسمى ذلك الشيطان بأنه الله محمد بن عبد الصلاة والسلام عليه فكان يشتم الله محمد بناء على هذا التأويل. (الرازي)</p> <p>28. ومعنى سبهم لله عزوجل افشاء كلامهم إليه كشتهم لهم (ص) (غير علم) بذلك أى فيسبوا الله تعالى بغير علم إنهم يسبونه (روح المدحاني ٢١٨-٧)</p> <p>29. إنها تضر وتنفع وتشفع عند الله بغير اذنه (رازي ١٧-٨٨)</p> <p>30. قال القاضي عياض: ما عرف الله من شبهه وجسمه من اليهود.....من الجوس والثنوية: فطبعوه الذي عبدوه ليس هو الله وإن سموه به إذ ليس موصفاً بصفات الآلة الواجبة له. فإذاً ما عرفوا الله سبحانه (شرح مسلم ١-٢٣)</p> <p>31. فذلك الله يحكم الحق (يونس-٣٢)</p> <p>32. أم خلقوا السماوات والأرض بل لا يوكلون (الطور-٣٦)</p> <p>33. ١- لا يوكلون بأنهم خلقوا</p> <p>34. ٢- بل لا يوكلون بأن الله واحد أي ما خلقوا وإنما لا يوكلون بوحدة الله.</p> <p>35. ٣- إنهم ما خلقوا السماوات والأرض ولا يوكلون بهذه الدلائل بل أصلاً وان جئتهم بكل آية لا يوكلون</p> <p>36. وهذا انكار عليهم في شركهم بالله وهم يعلمون أنه الخالق وحده لا شريك له ولكن عدم ايقائهم هو الذي يحملهم على ذلك (ابن كثير-٤٥)</p> <p>37. والمعنى أنهم وإن اعترفوا بأن الخالق هو الله لكنهم غير موقنين في ذلك الاعتراف (البيضاوي ٤-٥)</p> <p>38. وما يبتغي أكثرهم إلا إخالنا (يونس-٣٦)</p> <p>39. وما يبتغي أكثرهم في إقرارهم بالله تعالى إلا أخالنا (الرازي ١٧-٤٣)</p> <p>40. وأعلم أن جماعة من يعبدون الأصنام قالوا نحن لانقول: إن هذه الأصنام آلهة للعالم يعني أنها هي التي خلفت العالم إلا أنا نطلق عليها اسم الآلهة وعبدوها ونظامها لاعتقادنا أن الله أمرنا بذلك. (الرازي ١٨-٤٢)</p> <p>41. فإذا ركبوا في الفلك دعوا الله مخلصين له الدين كائنين في صورة من يخلص لله من المؤمنين..... ومن المخلصين ضرب من التهكم (البحر المحيط ٧-١٥٩)</p> <p>42. فإذا ركبوا في الفلك دعوا الله مخلصين له الدين فلما نجاهم إلى البر إذا هم يشركون (العنكبوت ٦٥-٦٥)</p>	<p>43. قال ابن عباس: يريد تركوا الشرك ولم يشركوا به من آلهتهم شيئاً وأقرروا لله بالربوبية والوحدانية (الرازي ١٧-٧٠)</p> <p>44. أنهم إذا اقطعوا جاؤهم عن الدينار جاؤوا إلى الفطرة الشاهدة بالتوحيد وحدوا وأخلصوا (الرازي ٢٥-٩٢)</p> <p>45. وال القوم وإن كانوا يقررون بالله تعالى بأستنتم ويظنون أنهم مخلصون فيه لكن الإقرار لا يواطئ قولهم لأن ما اعتقدوا ليس ما أقروا به من هذا حيث قالوا لموسى عليه الصلاة والسلام أجعل لنا إلهنا كما لهم إلهة واعتقدوا أيضاً أنه تعالى اتخذ ولدًا حيث قالوا أعزير ابن الله وكذا يقررون باليوم الآخر (شيخ زاده ١-١٢٨)</p> <p>46. وذلك لأنهم لما اعتقدوا في الله ما لا يليق به وكانتهم اطاعوا ذاتاً موصوفة بالصفات التي تخيلوها لهم في الحقيقة ما عبدوا الله (الرازي)</p> <p>47. إذ نسوكم برب العالمين (الشعراء ٩٨)</p> <p>48. أي نجعل أمركم مطاعاً كما يطاع أمر رب العالمين وعبدناكم مع رب العالمين (ابن كثير ٣-٣٤)</p> <p>49. يحبونهم كحب الله (البقرة ٤٧)</p> <p>50. وكيف تكثرون بالله (البقرة ٢٨)</p> <p>51. أولئك الذين كفروا بربهم (الرعد ٥)</p> <p>52. ومن هذا الموضع في شرح النعم التي عممت جميع المكلفين (الرازي ٢-١٤٩)</p> <p>53. أي كيف تجادلون وجوده أو تعبدون معه غيره (ابن كثير ١-٦٨)</p> <p>54. وهذا يدل على أن كل من أنكر البعث والتقيمة فهو كافر وإنما لزم من انكار البعث الكفر بربهم (الرازي ٣-٤٢)</p> <p>55. قل لو كان معه آلهة لما يقلون إذا لا يبتغوا إلى ذي العرش سبيلاً (الإسراء ٤-٤)</p> <p>56. لكان أولئك العبودون يعبدونه ويترتبون عليه وبيتقون إليه الوسيلة والقربة (ابن كثير ٣-٤)</p> <p>57. طلبوا قدرًا ومتزلاً (الدر المنثور ٣-١٤١)</p> <p>58. (سبيلاً بالمقابلة والممانعة أي يغلبوا ويقهرون ويذفون عن أنفسهم العيب والعجز (روح البيان ٢-٤٢)</p> <p>59. أم اتخاذوا آلهة من الأرض هم ينشرون (الأذباء ٢-٢١)</p> <p>60. أي لا يقدرون على شيءٍ من ذلك فكيف جعلوها للهند أو عبدوها معه (ابن كثير ٣-١٧٦)</p> <p>61. ويخوّفونك بالذين من دونه (الزمر ١٢-٣٦)</p> <p>62. روى أن قريشاً قالت للنبي (ص) إننا نخاف أن تخبل آلهتنا فأنزل الله هذه الآية ز (الرازي ٢٦-٢٨١)</p>
--	---